

ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Схвалено вченою радою
Інституту педагогіки НАПН України
(протокол № 1 від 19 січня 2024 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Інституту педагогіки

О.М.Топузов

ПРОГРАМА
підвищення кваліфікації
Новий зміст курсу зарубіжна література 7-9 та методика його реалізації

**За МНП «Зарубіжна література». 7-9 кл. (авт.Горобченко І., Снегірєва В., Каєнко О.,
Бушакова О.)**

Категорія слухачів: педагогічні і науково-педагогічні працівники, що викладають предмет «Зарубіжна література» (усіх кваліфікаційних категорій, вчителі, методисти, викладачі)

Київ 2024

Укладач:

Снегірьова Валентина Василівна, старший науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України, к. пед наук.

Цільова група: педагогічні і науково-педагогічні працівники, які забезпечуватимуть реалізацію мовно-літературної галузі Державного стандарту базової середньої освіти (усіх кваліфікаційних категорій, учителі, методисти, викладачі).

Форма підвищення кваліфікації: очно-дистанційна, дистанційна.

НАПРЯМИ: розвиток загальних і професійних компетентностей відповідно до Професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 № 2736 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)»; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800; Типової програми підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 12.10.2022 № 904, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898, відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.

МЕТА: професійний розвиток педагогічних працівників відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей учителів закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО) необхідних для організації освітнього процесу з предмета «Зарубіжна література» (далі – ЗЛ) відповідно до Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» та на основі Державного стандарту базової середньої освіти.

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів ЗЗСО, які викладають предмет «Зарубіжна література»;
- поглибити й розширити знання вчителів ЗЗСО з теорії та практики навчання, що забезпечує якісні зміни в організації освітнього процесу та створює передумови для інноваційних перетворень у сучасній шкільній системі;
- удосконалити професійні вміння вчителів ЗЗСО відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектора розвитку;
- поглибити й розширити теоретичні знання із дисциплін мовно-літературної освітньої галузі.

Обсяг: 30 годин / 1 кредит ЄКТС.

Вартість навчання – безкоштовно.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей відповідно до професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти» в межах професійної діяльності або галузі знань, затвердженого наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 23.12.2020 № 2736.

Загальні компетентності: ЗК.01 громадянська, ЗК.02 соціальна, ЗК.03 культурна, ЗК.04 лідерська.

Професійні компетентності: А.1 мовно-комунікативна, А.2 предметно-методична, А.3 інформаційно-цифрова, Б.1 психологічна, Б.2 емоційно-етична, Б.3 компетентність педагогічного партнерства, В.2 здоров'язбережувальна, В.3 проєктувальна, Г.1 прогностична, Г.2 організаційна, Г.3 оцінювально-аналітична, Д.1 інноваційна, Д.2 здатність до навчання впродовж життя, Д.3 рефлексивна.

Очікувані результати навчання

Після закінчення навчання за програмою слухачі набудуть таких ознак професійної компетентності:

Знання та розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти та сутності Концепції Нової української школи;

- соціально-правових основ нормативних, дидактико-методичних засад організації освітнього процесу в 7 класах закладів загальної середньої освіти на концептуальних засадах НУШ, структури та змісту модельної навчальної програми» (МНП), календарно-тематичного планування (КТП) авторського колективу у складі Снегіррової В.В., Бушакової О.В., Горобченко І.В., Каєнка О.В. (за загальною редакцією Снегіррової В.В.);

- психолого-педагогічних інструментів для організації, оцінки заходів щодо створення безпечного, здоров'язбережувального освітнього середовища;

- академічної свободи вчителя в організації освітнього процесу;

- компетентнісного, діяльнісного потенціалів та обов'язкових результатів навчання (загальні/ конкретні/ орієнтири для оцінювання);

- нової ролі вчителів у контексті впровадження Нової української школи на рівні базової середньої освіти;

- умов ефективного проведення досліджень щодо формування навичок різного виду читання, критичного мислення, соціальної взаємодії, емоційного інтелекту в учнів та учениць;

- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання за допомогою дистанційних платформ, авторського цифрового додатку;

- педагогіки партнерства;

- сучасних підходів та інструментів оцінювання досягнень здобувачів освіти.

Уміння

- організувати педагогічну діяльність, здійснювати освітній процес відповідно до вимог законодавчих актів у сфері базової середньої освіти, концептуальних засад НУШ;
- організувати освітній процес на засадах компетентнісного, діяльнісного, особистісно-орієнтованого та аксіологічного підходів;
- використовувати МНП авторського колективу у складі Снегіррової В.В., Бушакової О.В., Горобченко І.В., Каєнка О.В. для розроблення навчальної програми закладу освіти;
- реалізувати принципи діяльнісного, компетентнісного підходів різноманітними засобами та ресурсами навчально-методичного комплексу авторського колективу у складі Снегіррової В.В., Бушакової О.В., Горобченко І.В., Каєнка О.В. (за загальною редакцією Снегіррової В.В.);
- застосовувати визначені підходи дослідницької та проектної діяльності для організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;
- моделювати уроки за базовими сценаріями проектного, STEM-навчання;
- добирати та оцінювати ефективність, безпечність, доцільність обраних електронних (цифрових) освітніх ресурсів для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти;
- дотримуватися вимог авторського права на використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- організувати різні види оцінювання досягнень здобувачів освіти;
- добирати та використовувати інструменти для формувального оцінювання, зокрема, засоби та ресурси навчально-методичного комплексу авторського колективу у складі Снегіррової В.В., Бушакової О.В., Горобченко І.В., Каєнка О.В. (за загальною редакцією Снегіррової В.В.);
- систематично надавати конструктивні відгуки та встановлювати зворотній зв'язок, вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу на засадах педагогіки партнерства;
- проектувати власну програму професійного розвитку в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти.

Цінності, ставлення:

- готовність до реалізації сучасних цілей освіти, до інноваційної діяльності та застосовування сучасних підходів до навчання в Новій українській школі, а саме: морально-етичних (самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота) та соціально-політичних (патріотизм, свобода, демократія, культурне різноманіття, шанобливе ставлення до довкілля, відповідальність);
- партнерська взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;

- гуманістична спрямованість освітнього процесу та просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- людино-, дитиноцентризм, цінність особистості;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку, професійна мобільність та гнучкість;
- рефлексія власної професійної діяльності;
- здатність критично оцінювати достовірність, значущість інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

Документ, що видається – сертифікат з описом досягнутих результатів.

Забезпечення розміщення програми - на вебсайтах установи, яка надає освітні послуги: Інститут педагогіки НАПН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», український проєкт «Якість освіти».

Пояснювальна записка

Освітня програма розроблена відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти. Сучасне покоління молоді потребує створення нового освітнього середовища, нових форм і засобів навчання. На задоволення цих інтересів і потреб спрямовано низку нормативних документів, зокрема Концепцію Нової української школи. Реалізація нормативно визначених змін насамперед залежить від інформованості педагогічних працівників про особливості реформи, їх готовності до опанування нових технологій, наявності знань про форми і методи навчання зарубіжної літератури на засадах інноваційних освітніх підходів та прагнення до підвищення рівня своєї кваліфікації. Для запровадження реформи потрібна система підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних і науково педагогічних працівників, що викладають предмет «Зарубіжна література».

Базовими документами для розроблення освітньої програми підвищення кваліфікації є Закон України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту», Державний стандарт базової середньої освіти, Концепція «Нова українська школа», модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Снегірєва В.В., Бушакова О.В., Горобченко І.В., Каєнко О.В.), Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН України від 12.10.2022 № 904), інші нормативно-правові акти, що регулюють діяльність вчителя з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх

зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Особливості організації освітнього процесу за програмою

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретичний складник освітньої програми реалізується через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практичний складник реалізується через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Освітній процес може проводитися дистанційно в синхронному та асинхронному режимах.

Самостійна робота слухачів передбачає пошук та опрацювання навчальних матеріалів відповідно до запропонованих завдань, створення групових проєктів тощо. Здійснюється в позанавчальний час.

Засобами діагностики успішності навчання є підсумкове тестування та залікове завдання (розробка інтегрованого компетентісно орієнтованого завдання та цифрових навчальних матеріалів до нього).

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Зміст програми містить професійно орієнтований і фаховий складники.

Модуль 1.

Як створити та реалізувати комфортне освітнє середовище в підручнику зарубіжної літератури

01.02.2024 о 16.00

Спікер Валентина Снегірєва, старший науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Модуль 2.

Гра як засіб залучення і підтримки читання

05.02.2024 о 16.00

Спікер Олександр Каєнко, вчитель зарубіжної літератури Новоукраїнського ліцею “Лідер” Новоукраїнської міської ради Кіровоградської області, вчитель-методист, Заслужений вчитель України

Модуль 3.

Створення навчальної інтриги на уроках літератури: цифровий додаток для учня і вчителя

07.02.2024 о 16.00

Спікер Оксана Бушакова, учитель зарубіжної літератури ліцею №4 міста Могилева-Подільського Могилів-Подільської міської ради Вінницької області, вчитель-методист

Модуль 4.

Оцінювання і самооцінювання в підручнику: важливі акценти

09.02.2024 о 16.00

Спікер Ірина Горобченко, директор Центру професійного розвитку педагогічних працівників відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області, вчитель-методист

Модуль 5.

Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ "Роман і повість"

12.02. 2024 о 16.00

Спікер Валентина Снегірєва, старший науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин і зарубіжної літератури Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Модуль 6.

Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ "Поезія"

14.02. 2024 о 16.00

Спікер Ірина Горобченко, директор Центру професійного розвитку педагогічних працівників відділу освіти Горішньоплавнівської міської ради Полтавської області, вчитель-методист

Модуль 7.

Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ "Автобіографічна повість"

16.02. 2024 о 16.00

Спікер Оксана Бушакова, учитель зарубіжної літератури ліцею №4 міста Могилєва-Подільського Могилів-Подільської міської ради Вінницької області, вчитель-методист

Модуль 8.

Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ "Наукова фантастика і фентезі"

19.02. 2024 о 16.00

Спікер Олександр Каєнко, вчитель зарубіжної літератури Новоукраїнського ліцею "Лідер" Новоукраїнської міської ради Кіровоградської області, вчитель-методист, Заслужений вчитель України

	Зміст навчання	Всього, год	Конференції / вебінари, год	Індивідуальні заняття з консультаціями викладачів, год	Виконання завдань, год
1.	Модуль 1. Як створити та реалізувати комфортне освітнє середовище в підручнику зарубіжної літератури	4	2	1	1

1.1	(модельна програма, інструктивно-методичні листи МОН, концептуальні засади підручника)		1		
1.2	Реалізація принципів діяльнісного навчання		0,5	1	
1.3	Реалізація читацької, мовленнєвої і соціокультурної ліній у підручнику		0,5		1
2	Модуль 2. Гра як засіб залучення і підтримки читання	5	2	2	1
2.1	Види й особливості інтелектуальної гри на основі читацького досвіду учнів		1	1	
2.2	Гра як засіб оцінювання навчальних результатів		1	1	1
3.	Модуль 3. Створення навчальної інтриги на уроках літератури: цифровий додаток для учня і вчителя	2	1	0,5	0,5
3.1	Види завдань у цифровому додатку підручника. Інструкції щодо їх використання		1	0,5	0,5
4	Модуль 4. Оцінювання і самооцінювання в підручнику: важливі акценти	5	2	2	1
4.1	Інструменти		1		

	формувального оцінювання				
4.2	Як навчити школярів оцінювати власні результати		0,5	1	
4.3	Система оцінювання у підручнику		0,5	1	1
5.	Модуль 5. Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ "Роман і повість"	6,5	2,5	2	2
5.1	Робота з фрагментом художнього тесту		1		
5.2	Інтерактивні вправи та завдання – засоби залученості учнів до співпраці й співтворчості		1	2	2
5.3	ІІІ (штучний інтелект) на допомогу вчителю		0,5		
6.	Модуль 6. Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ «Поезія»	5	2	2	1
	Особливості презентації розділу у підручнику		0,5		
	Класична і модерна лірика		0,5	0,5	
	Методичні консультації для словесників		0,5	0,5	
	Інтерактивні форми роботи над поетичним текстом		0,5	1	1
7.	Модуль 7. Нові твори у підручнику зарубіжної	1,5	0,5	0,5	0,5

	літератури. Розділ «Автобіографічна проза»				
8.	Модуль 8. Нові твори у підручнику зарубіжної літератури. Розділ «Наукова фантастика і фентезі»	1	0,5	0,25	0,25
Разом годин		30	12	10,5	7,5

Рекомендовані джерела:

1. Снегір'ова, В. В., Бушакова, О. В., Горобченко, І. В., Каєнко, О. В., (2023). Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 7-9 класи». Гриф Міністерства освіти і науки України від 24. 07. 2023 №883
<https://lib.iitta.gov.ua/735726/>
2. Снегір'ова, В. В. До проблеми реалізації принципів педагогіки партнерства у шкільному підручнику літератури.
<https://lib.iitta.gov.ua/732661>
3. Снегір'ова В. Коло підліткового читання (зарубіжна література)
https://lib.iitta.gov.ua/738383/1/PSP_tezy_2023-1-285-288.pdf
4. Снегір'ова, В. В. Мотивація читацької діяльності учнів у підручниках мовно-літературної галузі
<https://lib.iitta.gov.ua/725029/>
5. Снегір'ова, В. В. Оцінювання навчальних результатів учнів з позицій нової української школи: українська та зарубіжна література.
<https://lib.iitta.gov.ua/733214/>
6. Снегір'ова, В. В. Читацька компетенція розуміння тексту та її оцінювання на уроках літератури.
<https://lib.iitta.gov.ua/733198/>
7. Снегір'ова, В. В. Формування ключових компетентностей школярів у вивченні зарубіжної літератури в умовах адаптаційного циклу.
https://lib.iitta.gov.ua/729838/1/ZBIRNYK_KONF_25_11_2021_NEW-47-50.pdf
8. Снегір'ова В. Формування наскрізних умінь у підручниках зарубіжної літератури для 5 - 6 класів
<https://lib.iitta.gov.ua/735369/>